

Paljude kannatanutega laevaõnnetusest põhjustatud hädaolukorra lahendamise plaan

1. Sissejuhatus

Paljude kannatanutega laevaõnnetuse hädaolukorra lahendamise plaan (edaspidi *plaan*) sätestab hädaolukorra lahendamise korralduse paljude kannatanutega laevaõnnetuse korral Eesti merealal ning piiriveekogudel.

2. Plaanis kasutatud mõisted

2.1 **Paljude kannatanutega laevaõnnetust** (edaspidi *laevaõnnetus*) käsitletakse hädaolukorrana, kui laevaõnnetus ohustab paljude inimeste elu või tervist või põhjustab suure varalise kahju või suure keskkonnakahju või tõsiseid ja ulatuslikke häireid elutähtsa teenuse toimepidevuses ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire kooskõlastatud tegevus.

2.2 **Hädaolukorra lahendamine** käesoleva plaani mõistes hõlmab tegevusi, mille eesmärk on esmajärjekorras tõrjuda ja kõrvaldada õnnetusest tingitud ohtu inimeste elule või tervisele ning leevendada õnnetusest põhjustatud tagajärgi inimeste elule või tervisele või keskkonnale.

2.3 **Pääste- ja koordinaatsioonikeskus** (*Joint Rescue Coordination Centre, JRCC*) on üksus, mis vastutab otsingu- ja päästetöö tõhusa korralduse edendamise eest ning otsingu- ja pääste operatsioonide koordineerimise eest kogu otsingu- ja päästepiirkonnas.

2.4 **Otsingu- ja pääste allkeskus** (*Maritime Rescue Sub-Centre, MRSC*) on üksus, mis allub otsingu- ja päästetööde korral Pääste- ja koordinaatsioonikeskusele (JRCC Tallinn) ning mille ülesandeks on täiendada keskuse tegevust otsingu- ja päästepiirkonnas kindlaksmääratud rajoonis /vastutusosal.

2.5 **Otsingu- ja päästepiirkond** (*Search and Rescue Region, SRR*) on riikidevaheliste lepingutega kindlaksmääratud suurusega ala, mille piires osutatakse otsingu- ja päästeteenuseid.

2.6 **Sündmuskoht** on otsingu- ja päästepiirkonnas olev ala, kus teostatakse otsingu- ja päästetöid.

2.7 **Otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator** (*Search Mission Coordinator, SMC*) on vastava koolituse saanud isik, kes on määratud juhtima konkreetse juhtumi otsingu- ja pääste (SAR) operatsioone otsingu- ja päästepiirkonnas.

2.8 **Otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator** (*On-Scene Coordinaator, OSC*) on vastava koolituse saanud isik, kes on määratud juhtima otsingu- ja päästeoperatsioone kindlaksmääratud otsingurajoonis.

2.9 **Lennutegevuse koordinaator (ACO)** on vastava väljaõppe saanud isik, kes on määratud koordineerima erinevate õhusõidukite tegevust otsingu- ja päästeoperatsioonidel kindlaksmääratud otsingurajoonis tihedas koostöös OSC-ga.

3. Hädaolukorra lahendamise korraldus

3.1 Laevaõnnetuse korral Eesti merealal ning piiriveekogudel juhib hädaolukorra lahendamist kuni otsingu- ja päästetööde lõpuni Politsei- ja Piirivalveamet. Politsei- ja Piirivalveametil on õigus kaasata hädaolukorra lahendamisele asutusi ja isikuid arvestades nende asutuste ja isikute pädevust ning volitusi.

3.2 Tulekahju korral laevas, kui laev on sadamas, juhib hädaolukorra lahendamist Päästeamet või päästekeskus (edaspidi koos nimetades *päästeasutus*) ning hädaolukorra lahendamisel juhindutakse hädaolukorra tulekahju, plahvatuse või varingu, mille tagajärjel saab vigastada palju inimesi, lahendamise plaanist.

3.3 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon, regionaalne kriisikomisjon ja kohaliku omavalitsuse kriisikomisjon abistavad vajadusel oma tegevuspiirkonnas Politsei- ja Piirivalveametit hädaolukorra lahendamisel.

4. Hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuur

4.1 Politsei- ja Piirivalveamet moodustab juhtimisstruktuuri hädaolukorra lahendamise juhtimise korraldamiseks sõltuvalt hädaolukorra olemasolevate või võimalike tagajärgede ulatusest:

4.1.1 sündmuskohal;

4.1.2 üleriigiliselt.

5. Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute ülesanded

5.1 Politsei- ja Piirivalveamet:

5.1.1 juhib hädaolukorra lahendamist ning teeb otsingu- ja päästetööd hädaolukorra korral;

5.1.2 moodustab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuurid ning otsustab teiste asutuste ja isikute kaasamise;

5.1.3 määrab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuri töökorralduse ning tagab juhtimisstruktuuri toimimise, sealhulgas selleks vajalikud sideskeemid ja –vahendid;

5.1.4 koordineerib hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute tegevusi;

5.1.5 koordineerib hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kaasamist ja kasutamist, sealhulgas tagab logistilise toe sündmuskohal (toitlustus, sanitaartingimused, hügieen, muu vajalik);

5.1.6 kogub ja analüüsib hädaolukorra lahendamiseks vajalikku teavet;

5.1.7 jälgib ja analüüsib hädaolukorra lahendamisega seotud sündmuste arengut;

5.1.8 korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute teabevahetust, sealhulgas korraldades sidepidamise sündmuskohal;

5.1.9 korraldab koostööd välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega hädaolukorra lahendamisega seotud küsimustes;

5.1.10 korraldab koostööd omavalitsusüksustega hädaolukorra lahendamisel;

5.1.11 annab käitumisjuhiseid ja teavitab avalikkust hädaolukorra lahendamisest;

5.1.12 omab ülevaadet hädaolukorra lahendamisel kasutatavatest enda ning teiste asutuste ja isikute ressurssidest. Koostab selleks vastava ressursikataloogi, kus on ülevaade asjaomaste asutuste ja isikute tehnilistest ressurssidest koos personali kontaktandmetega ning uuendab ressursikataloogi vähemalt üks kord aastas.

5.2 Päästeasutus osaleb hädaolukorra lahendamisel, sh otsingu- ja päästetööde tegemisel Eesti mereala rannikuvees ning piiriveekogudel.

5.3 Terviseamet:

5.3.1. koordineerib vajadusel hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud tervishoiuteenuseosutajate tegevust;

5.3.2. koordineerib vajadusel hädaolukorra lahendamiseks vajalike täiendavate tervishoiu ressursside kaasamist.

5.4 Tervishoiuteenuse osutajad tagavad kannatanutele vajalike tervishoiuteenuste osutamise.

5.5 Veeteede Amet

5.5.1 edastab Politsei- ja Piirivalveametilt saadud informatsiooni alusel laevaõnnetuse korral sise- ja territoriaalmeres õnnetuse piirkonnas asuvatele alustele navigatsioonihoiatuse. Navigatsioonihoiatuses edastatakse piirkonna teostamise koordinaadid, tegevused millest laevad peaksid hoiduma ning laevaõnnetuse korral otsingu- ja päästetöid juhtiva asutuse aluse kutsungi ja töökanalid;

5.5.2 edastab Politsei- ja Piirivalveametilt saadud informatsiooni alusel Soome lahe kohustusliku laevaettekannete süsteemi Eesti vastutusalas või laevaliikluse korraldamise süsteemi Tallinna alal asuvatele alustele täiendavat informatsiooni ja soovitusi laevaõnnetuse piirkonna vältimiseks ning informatsiooni ja soovitusi konkreetsetele alustele;

5.5.3 annab võimalusel Politsei- ja Piirivalveameti käsutusse ameti laeva(d) otsingu- ja päästetööde teostamiseks.

5.6 Teistes õigusaktides sätestatud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste ja isikute pädevused ja volitused kehtivad ka hädaolukorra lahendamisel.

6. Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute teabevahetuse korraldus

6.1 Paljude kannatanutega laevaõnnetuse tekkimise vahetust ohust teavitab Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakonda Politsei- ja Piirivalveamet.

6.2 Paljude kannatanutega laevaõnnetusest teavitavad Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakonda Politsei- ja Piirivalveamet ning Veeteede Amet.

6.3 Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakond edastab Politsei- ja Piirivalveametilt saadud teabe paljude kannatanutega laevaõnnetusest või paljude kannatanutega laevaõnnetuse tekkimise vahetust ohust viivitamata telefoni või muu sidevahendi teel:

6.3.1 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehele, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitjale;

6.3.2 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitja korraldusel kriisikomisjoni liikmetele;

6.3.3 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitja korraldusel teistele asjassepuutuvatele ametiisikutele, asutustele ja juriidilistele isikutele;

6.3.4 Politsei- ja Piirivalveametile (juhul, kui info esitaja ei ole Politsei- ja Piirivalveamet);

6.3.5 Kaitse-, Keskkonna-, Majandus- ja Kommunikatsiooni- ning Keskkonnaministeeriumile.

6.4 Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute vahelist teabevahetust hädaolukorra lahendamise ajal korraldab ja koordineerib Politsei- ja Piirivalveamet.

6.5 Politsei- ja Piirivalveamet korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste või isikute teabevahetust:

6.5.1 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonis;

6.5.2 regionaalses kriisikomisjonis;

6.5.3 kohaliku omavalitsuse kriisikomisjonis;

6.5.4 hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuris;

6.5.5 hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute vahel.

7. Avalikkuse teavitamise korraldus

7.1 Avalikust teavitab hädaolukorra vahetust ohust, hädaolukorrast ning hädaolukorra lahendamisest Politsei- ja Piirivalveamet.

7.2 Avalikkuse teavitamisel on vajalik kindlustada järgneva teabe kättesaadavus:

7.2.1 ülevaade hädaolukorrast ja kahjustatud piirkondadest;

7.2.2 info tegevustest elutähtsate teenuse taastamisel sh elutähtsa teenuse võimalik katkestuse piirkond, käitumisjuhised katkestuse korral ja taasteaeg;

7.2.3 info hädaolukorra lahendamisega seotud asutustest ja isikutest;

7.2.4 käitumisjuhised ohuolukorras tegutsemiseks;

7.2.5 hädaolukorra kohta info jagamise viisid.

7.3 Avalikkuse teavitamisel on vajalik tagada:

7.3.1 väärinfo ja spekulatsioonide ümberlükkamine;

7.3.2 hädaolukorra kohta infojagamise viisidest teavitamine.

7.4 Teavituskava avalikkuse teavitamise korraldamiseks koostab koostöös hädaolukorra lahendamisele kaasatavate asutustega Politsei- ja Piirivalveamet. Teavituskava koostamist nõustab valitsuse kommunikatsioonibüroo. Teavituskava kinnitab Politsei- ja Piirivalveamet. Teavituskava on enne selle kehtestamist heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni kriisikommunikatsiooni töögrupi juhi poolt.

8. Rahvusvahelise koostöö korraldus hädaolukorra lahendamisel

8.1 Hädaolukorra lahendamiseks vajaliku rahvusvahelise abi kaasamise õigus on Vabariigi Valitsusel.

8.2 Hädaolukorra lahendamiseks vajalikku rahvusvahelist abi võib taotleda Politsei- ja Piirivalveamet, kui selline võimalus on sätestatud välislepingus.

8.3 Rahvusvahelise abi taotlus esitatakse kas otse välisriigile või rahvusvahelisele organisatsioonile.

8.4 Rahvusvahelist koostööd hädaolukorra lahendamisel osalevate välisriikide, sealhulgas välisriikide välisesindustega Eesti Vabariigis ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas nende esindustega Eesti Vabariigis korraldab Politsei- ja Piirivalveamet, teavitades rahvusvahelisest koostööst Siseministeeriumi ja Välisministeeriumi.

9. Kulude hüvitamise korraldus

9.1. Esmase kulude katteallikana nähakse ette hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste eelarvelised vahendid.

9.2. Tervishoiuteenuse osutajatele kaetakse tervishoiuteenuse osutamise kulud ravikindlustuse eelarvest või riigieelarves vältimatu abi osutamiseks ettenähtud vahenditest.

9.3. Vahendite mittepiisavusel või puudumisel esitatakse taotlus kulude katmiseks Vabariigi Valitsuse reservist vastavalt Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise ja selle kasutamise korrale.